

12. Feb. 1843

FAKTA

Dato:
12. Feb. 1843

Sidetal:
Dagbog A, side 136-138

Dagbogens placering:
Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:
Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit Liv, København 1967, s. 146-149;
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 154-157

TRANSSKRIFTION

12 Febr

Jeg føler mig atter bedre tilmode; mit Klynkeri staaer for mig nu som noget saa Usselt, at jeg maa undres over at saa lang Tid har kunnet hengaa i denne sygelige Stemning. Men derfor er jeg langtfra lykkelig. Mit Maleri¹ bliver bedre, det kan jeg see, men det er blevet til under Klynk og Klage og kan saaledes kun være svagt. Det har i det Hele taget noget Nedslaaende for mig at tænke over min Stilling som Kunstner. Hvor sjælden besjæles jeg af en stor Tanke, som ikke indgives mig udenfra, og paa den anden Side, hvor liden Livlighed og Friskhed er der i et Liv, der idelig bliver klagende. Det sunde Øie, kan ved sin Opfatning maaskee skjænke Vederlag for Mangelen paa Genialitet – jeg har ingen af Delene! Jeg maa søge Pladsen for min Virksomhed i mit eget Bryst, der har hvert Menneske faaet anvist sin Kampplads og held den! som der bliver Seierherre. Det var tidligt at Illusionerne svandt for mig, tidligere end jeg havde ventet. Var ogsaa det en tom Drøm, der skal svinde, det, som skabte Indholdet af denne Bog? min Kjærlighed, eller Anelse om Kjærlighed – gives der Mennesker, som kun ere istand til at [overstreget: fatte dette Ord] tage dette Ord i en uædel jordisk Betydning? – og er jeg blandt dem? jeg, som saae en Himmel i dette Forhold mellem Mand og Qvinde. Kommer den Tid da jeg maa tro det, da jeg maa sætte mig i Klasse med Dyrene – o, da var det bedre jeg var død, thi Livet maa jeg enten have reent misforstaaet, eller, jeg maa hade det, om jeg til •137• den Tid har saa megen Bevidsthed, at jeg kan fatte min Fornedrelse. – Louise Neergaard! saa vil de Timer da jeg drømte om Lykke hos Dig, dog være [af] de ædleste i mit Liv. Ræk mig Din Haand, hvisk mig Trøst i mit Øre, kald mig tilbage fra Fordærvelse, jeg er endnu for god til at gaae tilgrunde! Lad os som gamle sidde i vor Stue, lykkelige som paa vor Forlovelsesdag, velsignende det Øieblik da [overstreget: jeg] [vi] først mødtes, det Øieblik da der fødtes et nyt og bedre Liv i mig – – Du kan ikke – det er altid mig som bliver den Modtagende, jeg kan ikke være Trøst eller Glæde for Dig, min Kjærlighed vilde være egoistisk. Og det er den eneste Pige, jeg har kunnet elske – vil der komme Nogen Anden, som vil sige: Du, Johan, er min Glæde, hos Dig er jeg lykkelig. Gud velsigne den Pigemund, som vilde udtale disse Ord af et oprigtigt Hjerte. – Naar jeg altid iløn nærer saadanne Ønsker, da kan jeg ikke være ret tilfreds, men dog er jeg det mere end før; jeg stræber at være mild og munter og skal søge at bekæmpe Mismod. Dog et stort Rum er tomt i mit Indre, og jeg er fattig med mit rige Hjerte. Salighed, naar engang en Pige, en Louise Neergaard vil udfylde Tomheden, som intet Andet kan skjule for mig. Skal dette klemte Bryst hæves af Henrykkelse engang? – eller skal mit Liv ingen Blomster bære? – Hvor tit sidder jeg ikke med den 71de Side i denne Bog opslagen for mig, ønskende at disse Øine vare vendte mod mine; men jeg turde jo ikke bede hende [overstreget: derom] [at see paa mig], da jeg

tegnede Originalen til dette daarlige Billede. Jeg er idag saa glad, som jeg kan være! •138• Nær til Helvede og nær til Himmerige gaaer Kunstnerens krogede Sti; og ad denne Sti, hvis Skjønheder dog altid rykke tilbage ved min Nærmelse, [overstreget: saa det] driver et Haab mig frem – et Haab om hvad? Jeg veed det ikke nærmere end: Lykke, Fryd af anden Art end den, jeg føler, naar hede Taarer brænder paa min Kind. Nu er jeg glad og dog er det min største Glæde, naar jeg kan være bedrøvet! Som jeg nylig læste: den trofasteste Elskerinde, der følger mig, naar alle Andre svigte, er mit Tungsind, hvad Under da at jeg elsker det!² Disse Ord kunde jeg forstaae – altid seer jeg hende ved min Side, midt i Verdens Larm, vilde jeg beruse mig i Viin, jeg troer jeg maatte græde – Dyret stirrer paa mig med et underligt Tungsind, Drosselen slog allerdeiligst paa Frederiksværk i mørkt Veir i en fiin Støvregn; Landskabet var smukkest naar jeg følte mig afsides fra Mennesker med deres travle Larm, der hvor kun Dyrene græssede paa den grønne Skraaning eller inde i det Tykke af Skoven, der var jeg glad – der kunde Taarerne komme mig i Øinene. Derfor lød Middelalderens Folkevise saa rørende i mit Øre, thi selv de livligste have dog denne dybe Orgeltone der smelter det Haarde i mit Bryst og gjør mig til Barn paany. – Gode Gud! jeg takker Dig for Livet, det er dog værdt at leve!

¹ En dansk kyst, Statens Museum for Kunst, KMS412 (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 134).

² Parafraze over en af Søren Kierkegaards aforismer blandt Diapsalmata i Enten-Eller, 1843.

196, 12 Febr

Jeg føler mig efter hvide Almuds, mit Klippeder stæser for mig
min søn nægt saa Mælt, at jeg maa undres over at saa
lang Tid har kunnet hengaa: Sunde søjelige Stemning.
Men derfor er jeg langt fra lykkelig. Mit Maleri bliver hvide,
Det kan jeg see, men det er blevet til under klyng og Klage
og kan saaledes kun være smagt. Det har i alle tagt
nægt Nedsæende for mig at tænke over min Stilling
som Kunstner. Hvor sjælden besjæles jeg af en stor Tan-
ke, som ikke indgiver mig inden fra, og, fra den anden
Side, hvor lidet Lidelighed og Fortæthed er der: Et Liv, der
idelig bliver klagede. Det sunde Dø, kan ved sin Op-
fatning maaskee skjenke et Vedlæg for Mangelen paa
Genialitet - jeg har ingen af Delene! Jeg maa søge
Pladsen for min Viaksonhed: mit eget Børgst, der har
været hvert Menneske faaet anstaa sin Kampplads og
held den: som der bliver Læseherne. Det var tidligt at
illusionsnerne svandt for mig, tidligere end jeg havde vent-
tet. Der ogsaa det er som Drom, der skal svinde, det, som
skæbte Forholdet af samme Børg? min Hjertelighed, eller And-
se om Hjertelighed - gaaes det Mennesker, som kun ene
i stand til at fatte dette Ord tage dette Ord i en nødel
jordisk Betødning? - og er jeg blandt dem? jeg, som
saa en Menneske: Dette Forhold mellem Mand og
Qvinde. Kommer den Tid da jeg maa tro det, da jeg
maa sætte mig i Klasse med Døgnene - o, da var
det hvide jeg var død, thi Linet maa jeg enten have
seent misforstaaet, eller jeg maa bede det, om jeg vil

107.

den Tid her saa megen Besidsthed, at j kan fatte min
Fornedelse. — Louise Nergaard! saa vil de Tider da j
sainte om Lykke her Dig, dog værelde edleste i mit Liv.
Flek mig den Maaned, hiisk mig Trost i mit Jor, held
mig tilbage fra Fordærelse, og er end min for god til at
gaae til grunde! Lad os som gamle sidd i vor lille lyk-
kelige som naar vor Forlaelssedag, vel signende det Dis-
klike da j først maadtes, det Disklike da der findes et nyt
og hedse hie i mig — — — Du kan ikke — det er altid mig
som bliver den Maadtagende, j kan ikke være Trost eller
glad for Dig, min Hjærlykheid vilde være egoistisk. Og det
er den eneste Pige, j har kinnat elste — vil du komme Nogen
Anden, som vil sig: Du, Johan, er min Glæde, her Dig er j
lykkelig. Gud vel signe din Diggrund, som vilde utale disse
Ord of et oprigtigt Hjerte. — Naar j altid ilen maner
saadanne Qvæter, da kan j ikke være ret til freds, men dog
er j det mere end for j stræber at være mild og mæns-
ter og skal søge at bekæmpe Mismod. Dog et stort Gavn
er tent i mit Indre, og j er fattig med mit rige Hjerte.
Salighed, naar engang en Pige, en Louise Nergaard vil
indfælde Tomheden, som Kintet Andet kan skynde for mig.
Skal dette blinde Børst hæves of Mængdels engang? —
eller skal mit dit ingen Blomster here? — Skal det sid
du j ikke med den H. P. de i samme Bog afslagen for mig,
anskende at disse Fine være værdt med mine; men j
tunde jo ikke hede hende ^{at sa naar} dem, da j tegner Originalen til
dette daerlige Billedet. J er idag saa glad, som j kan være!

178

Nær til bløvede og nær til klummerige gaar Kunst-
nerens Aragode Thi, og ad samme Thi, hvis Skjønhed
dog altid rykkes til højre ved min Narmelse, saa det
braves et blaab. mig frem - et blaab om hvad?
Jy ved det ikke nærmere end: Lykke, Fryd af an-
den Art end den, j' føler, naar heds Tæner brænder
fra min Kind. Nu er j' glad og dog et det min
største Glæde, naar j' kan være bedrøvet! Som j'
nylig læste: den trofasteste Elskerinde, der følger
mig, naar alle andre svigte, et mit Fung sind,
hvad blude saa at j' elsker det! Disse Ord kunde
j' forestaa - altid ser j' hende ved min Side, mit
Nærværelse Larm, vilde j' beruse mig i Vin, j'
traer j' maatte græde - Syret stinnes fra mig
med et underligt Fung sind, Drasselen slog alle-
veligst paa Fæderstædet i mørkt Veir i en fin
Hæareg; Landstædet var smukkest naar j' følte
mig afsides fra Mednesker med deres traab
Larm, der hvor him Hjærene græssede paa den
græne Skraaning eller inde i det Lykke af
Thaasen, der var j' glad - her kunde Tænerne
beruse mig i Vinene. Derfor lad Midt-
aldrens Fælkersæe saa rørende i mit Ore, thi
selv de Luligste have dog samme Ljke Orgetone
der smelter det blænde i mit Bryst og gjør
mig til Beru paany. - Guds Gud! j' takker
Dig for Livet, det er dog værdt at leve!